

Més sobre el guionet (2)

JOSEP RUAIX

Continuem els articles iniciats en el número anterior de la revista LLENGUA NACIONAL (núm. 94, I trimestre del 2016, p. 26-27), tractant ara d'una sèrie de prefixos i escatint si han de dur o no guionet. Ens basem en exemples recollits des de la publicació de les normes de la Secció Filològica (SF) de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) l'any 1996. Establim la llista d'aquests prefixos per ordre alfabètic i hi anem fent comentaris.¹

a (privatiu)

El prefix *a* privatiu, d'origen grec, s'escriu, en principi, sense guionet (p.e.: *apolític*, *asimètric*, etc.). Ara bé, trobem casos en què hom hi posa guionet per facilitar-ne la lectura; són casos en què el segon component comença amb *r* i en què es tracta de compostos poc usats. Exemples: *la França a-republicana* (A. Rafanell, *La il·lusió occitana*, p. 1300); *Jo, que sóc a-religiosa i segons com una mica menjacapellans...* (*Avui*, 20-12-2007, supl. «Cultura», p. 13).

alt

El prefix *alt* ha de portar guionet (les normes de la SF del IEC no en parlen), sobretot perquè, quan va seguit de vocal, no es llegeixi erròniament. Ex.: *alt-alemany*; *documents alt-medievals* (*Full Diocesà*, 28-5-2000, p. 6).

anti

El prefix *anti* s'escriu, en principi, sense guionet (p.e.: *antiimperialisme*, *anticlerical*, etc.). Ara bé, s'ha d'escriure amb guionet quan va seguit de nom propi, sigles, sintagma, mot amb un altre

1. Seria oportú també de mirar-se el nostre manual *Català complet* / 3, lliçó 13.

guionet, etc. Ex.: *L'anti-Rusiñol total* (Pla, OC 44, p. 470); *operació anti-ETA*; *Casas, en certa manera, fou l'anti-don Santiago* (Pla, OC 44, p. 470); *un activista anti-pena de mort*; *Ilei anti-« paparazzi »*; *els principals atemptats anti-nord-americans* (*Avui*, 12-9-2001, p. 9); *pacte anti-què?*; *ser anti-això o anti-allò*; *el Col·lectiu Anti-iodur* (la grafia *Antiiodur* és difícil de llegir); *una anti-guia sentimental* (la grafia *antigua* genera contrarietat lingüística),² *la lluita anti-usura* (la grafia *antiusura* és més difícil de llegir i entendre bé); *no som pas anti-espanyols, sinó a-espanyols* (*Avui*, 22-7-2008, p. 22, en què el guionet marca més clarament la idea).

En castellà, francès i italià es veu sovint el prefix *anti* seguit de guionet o totalment separat del mot següent, especialment en compostos no consolidats quan el prefix va seguit d'un substantiu. Ex.: *dispositivo anti-radiación* (*La Vanguardia*, 29-11-2000, p. 37), *los grupos anti-sistema* (*La Vang.*, 7-2-2001), *el nuevo rostro del anti-islam* (*La Vang.*, 24-11-2006, p. 9), *el negocio anti establishment* (*La Vang.*, supl. «Dinero», 4-7-2004, p. 6), *ley anti secesión* (*La Vang.*, 14-3-2005, p. 29); *Irak: attentat anti-chiites* (*Le Monde*, ed. digital, 21-1-2005, p. 1); *mina anti-uomo* (*Corriere della Sera*, ed. digital, 21-1-2005, p. 1), *operazione anti terrorismo* (*L'Osservatore Romano*, 1-4-2004, p. 2).

auto

Existeixen el prefix *auto* (amb el significat de 'd'un mateix, per un mateix') i el prefixoide *auto* (reducció de *automòbil*).

2. Sobre aquest concepte, vegeu el nostre manual *Observacions crítiques i pràctiques sobre el català d'avui*, vol. 2, p. 130.

En principi, tots dos s'escriuen soldats al terme següent (p.e.: *autodefensa*, *autopista*, etc.). Però es donen casos en què és convenient de posar-hi guionet, com en aquest exemple: *Auto-Reparació Catalunya* (Regió 7, 16-3-2001, p. 39, anunci).

En castellà algun autor hi posa sempre guionet: *la idea de auto-organización, como una empresa auto-sostenida, auto-movimiento, seres auto-movientes, un mundo auto-suficiente, ¿un universo auto-creado?, dificultades auto-destructivas, muestra auto-comprensión, seres auto-conscientes, auto-respeto, auto-controlado, una auto-coherencia, marco auto-contenido* (Mariano Artigas, *La mente del universo*, ed. Eunsa, Pamplona 2000).

bi

El prefix o radical *bi* s'escriu, en principi, soldat al terme següent (p.e.: *biauricular*, etc.), però pot haver-hi casos en què convingui distingir-lo del prefix o radical *bio*, cosa que obtindrem posant-hi guionet. Ex.: *una estructura bi-oracional* (és a dir, amb dues oracions), distint de *bio-racional* (referent a la vida i a la raó).

co

El prefix *co* s'escriu, en principi, soldat al terme següent (p.e.: *coautor*, etc.), però s'ha d'escriure amb guionet, per claredat, en casos com *co-rector* (distint de *corrector*) i *co-primer ministre* (el prefix afecta un sintagma).

En castellà algun autor hi posa sempre guionet: *uno de los co-descubridores, el hombre es un co-creador* (M. Artigas, o.c.).

contra

El prefix *contra* s'escriu, en principi, soldat al terme següent (p.e.: *contraindicació*, etc.), però cal deixar la possibilitat d'escriure'l amb guionet en casos en què l'autor vulgui deixar ben clara la idea. Ex.: *el tradicionalisme contra-revolucionari de Charles Maurras* (d'un llibre d'història); *el rei recita la contra-tesi, segons la qual l'ànima humana és espiritual*. A notar que el mot *contra* no es considera prefix en la combinació *contra rellotge* (p.e., *una cursa contra rellotge*) i es dubta entre les combinacions *anar contra corrent* i *anar a contracorrent*.

En castellà algun autor posa sempre guionet després del prefix *contra*. Ex.: *un único contra-ejemplo* (M. Artigas, o.c.).

des, de

Els prefixos *des* i *de* s'escriuen, en principi, soldats al terme següent (p.e.: *deslligar*, *decréixer*, etc.), però pot haver-hi algun cas en què convingui posar-hi guionet per raons de claredat. Ex.: *Si el govern valencià s'entesta a significar-se lingüísticament, el d'aquí dalt no ha de respondre a la provocació i s'ha de de-significar assumint la pretesa diferència* (Avui, 6-11-2004, p. 80).

En castellà algun autor hi posa sempre guionet: *la des-divinización del mundo, la de-sacralización del mundo* (M. Artigas, o.c.).

deutero

El prefix o radical *deutero* s'escriu, en principi, soldat al terme següent (p.e.: *deuterocanònic*, etc.), però quan va seguit d'un nom propi ha d'anar amb guionet (i amb accent gràfic). Ex.: *Aquest text pertany a l'anomenat Dèutero-Isaïes o Segon Isaïes*.

entre

El prefix *entre* s'escriu, en principi, soldat al terme següent (p.e.: *entrefilet*, etc.), però és aconsellable de posar-hi guionet quan representa el participi femení del verb *entreveure* (*entre-vista*, *entre-vistes*) a fi de distingir-lo del substantiu *entrevista*, *entrevistes*. També s'hauria d'acceptar el guionet, per tradició, en el mot *entre-guerres*. Ex.: *I aquestes experiències —que no fan sinó confirmar les lentes maduracions del temps d'entre-guerres— donaven els seus fruits al moment de l'alliberació de França* (Cardenal Suhard, *Progrés o decadència de l'Església*, p. 7, llibre editat l'any 1966).

hiper

El prefix *hiper* s'escriu, en principi, soldat al terme següent (p.e.: *hipercrític*, etc.), però s'ha d'admetre que hom pugui posar-hi guionet, per claredat i estètica, davant un element començat per *r*. Ex.: *hiper-realisme; i els partits hiper-radicals eren un grumoll que ...* (Avui, 24-9-2010, p. 18).

inter

El prefix *inter* s'escriu, en principi, soldat al terme següent (p.e.: *interdental*, etc.), però s'ha d'admetre que hom hi posi guionet quan va seguit de *r* en compostos poc usats (p.e., *inter-romàntic*) o bé en casos com aquest: *Segons Panikkar, aquest diàleg inter-religiós haurà de ser també intra-religiós, capaç de trobar l'altre dins un mateix i de deixar-se beneficiar per aquesta trobada*.

intra

Vegeu l'exemple anterior.

macro

El prefix *macro* s'escriu, en principi, soldat al terme següent (p.e.: *macroeconomia*, etc.). Ara bé, quan s'usa sense anar seguit

del mot principal ha d'acabar amb guionet. Ex.: *Partint de la distinció entre macro- i microsituació, es poden delimitar fàcilment les propietats sintàctiques de les oracions amb aspecte habitual*. Aquesta observació val per a tots els prefixos que poden anar aparellats i alhora contraposats (com *macro* i *micro*).

meta

El prefix *meta* s'escriu, en principi, soldat al terme següent (p.e.: *metacognició*, etc.), però és convenient de posar-hi guionet quan va seguit de *r* o de *x* (amb el so de xeix). Ex.: *meta-relat, meta-xarxa*.

En castellà algun autor escriu *meta* sempre amb guionet: *una especie de meta-metodología, enunciados meta-científicos, enunciados meta-teóricos, cuestiones meta-científicas* (M. Artigas, o.c.).

micro

Vegeu *macro*.

mig

El prefix *mig* s'escriu, en principi, soldat al terme següent (p.e.: *migtemps*, etc.), però és aconsellable de posar-hi guionet quan, sense el guionet, es podria llegir malament. Ex.: *... si en la seva faç no s'inicia un mig-riure d'íntima delícia ...* (A. Rovira i Virgili, *Teatre de la ciutat*, p. 67).

mini

El prefix *mini* (d'ús relativament recent) s'escriu, en principi, soldat al terme següent (p.e.: *minibar*, etc.), però s'ha de deixar que hom hi pugui posar guionet, i fins i tot escriure el prefix separat, en casos poc usuals. Ex.: *una mini-deixalleria pionera* (*La Vang.*, 15-5-2001, supl., p. 5), *incendi en un mini-pis del Raval* (*Avui*, 31-1-2009, p. 29; noteu que, sense guionet, caldria posar-hi accent gràfic), *un parc*

públic amb un mini zoo (A. Jané, *Els dies i els llocs*, p. 185). També, és clar, quan el terme següent duu guionet: *el mini-ping-pong fa furor a Berga*.

En castellà i en italià també solen fer aquestes excepcions. Ex.: *cirugía mini invasiva o laparoscópica* (*La Vang.*, 13-4-2002, supl.); *mini-episodi sui telefonini* (*Corriere della Sera*, ed. digital, 24-1-2005, p. 1).

nou

El prefix *nou* s'escriu, en principi, soldat al terme següent (p.e.: *nounat*, etc.), però s'hi posa guionet quan va seguit de *r*. Aquesta excepció és fins i tot confirmada pel DIEC2 (amb el compost *nou-ric*). Ex.: *nou-rics* (*Avui*, 2-12-2000, p. 3).

post

El prefix *post* s'escriu, en principi, soldat al terme següent (p.e.: *postdiluvià*, etc.), però s'ha d'escriure amb guionet quan va seguit de nom propi o sintagma. També és millor de posar-hi guionet quan es produïrien les seqüències *posta* o *postre*. Ex.: *l'Europa post-Maastricht*, *la post-Guerra Freda*; *post-aperitiu* (Sagarra, *El perfum dels dies*, p. 288), *d'una noia en diuen una post-adolescent* (A. Jané, *Del «Quadern de Barcelona»* (7) (2005), p. 55), *post-referèndum* (*Regió 7*, 22-2-2005, p. 20), *situació post-religiosa* (J. Martín Velasco, *Mística i humanisme*, p. 236). Semblantment, hi convé el guionet en altres casos especials. Ex.: *la post-«perestroika»* (*Avui*, 8-1-2002, p. 60), *crisi econòmica (post-crack de 1929)* (J.A. Duran i Lleida, *Unió al servei de les persones*, 3-4-2006, p. 3), *el temps del tsarisme i del post-tsarisme* (Sagarra, *L'ànima de les coses*, p. 194), *Tòquio post-tsunami* (*El Punt Avui*, 8-3-2012, p. 10), *la post-postmodernitat* (*Avui*, 11-2-2010, supl. «Cultura», p. 8).

En castellà i en italià es veu molt el prefix *post* amb guionet o separat. Ex.: *en el mundo post-Iraq y post 11-S* (*La Vang.*, 16-1-2001, p. 21), *la revolución post-post-post-industrial* (*La Vang.*, 16-1-2001, p. 21); *paradigma post-mecanicista, ciencia post-positivista, orientación post-moderna* (M. Artigas, o.c.); *brogli post-elettorali* (*La Stampa*, 17-3-2005), *seminario post-tridentino* (*Corriere della Sera*, 29-3-2005), *la post-modernità* (ib.).

pre

Existeixen dos prefixos amb la grafia *pre*: un d'àton i un de tònic. Sobre el prefix *pre* àton no hi ha problema: s'escriu soldat (p.e.: *predisposar*, *prehistòria*, etc.). En canvi, el prefix tònic *pre* s'ha escrit tradicionalment amb guionet, però les noves normes l'han suprimit. I així s'ha creat el problema. Tanmateix, fins i tot després de les noves normes, hauria de continuar posant-se guionet en casos anàlegs als que hem anat veient en tractar dels prefixos anteriors. Posem, doncs, exemples amb guionet. Primer, d'autors que segueixen la normativa tradicional: *una església de base pre-romànica* (A. Jané, *Els dies i els llocs*, p. 39), *és un mot pre-romà* (ib., p. 134); *pre-topònims* (J. Solà, dins *Avui*, 24-3-2005); *l'embrió humà en fase de pre-implantament* (*Cat. Cristiana*, 9-3-2006, p. 2); *pre-rafaelisme* (Pla, *El quadern gris*, ed. Garolera, p. 410); *que es pre-jubila* (A. Jané, *Del «Quadern de Barcelona»* (7) (2005), p. 86); *Cosme va venir, tot mudat, a donar-li el condol i a explicar-li que el difunt era un sant, perquè els difunts són sants, però els vius no són pre-sants, sinó gent; quan ja no ets gent, ets sant; les dues coses juntes són incompatibles, està demostrat* (I.-C. Simó, *L'home que volava en el trapezi*, p. 42-43). Després vegem exemples de casos en

què convé posar el guionet àdhuc després de les noves normes: *L'advocat del duc acusa el jutge de vulnerar el dret de defensa. Creu que el magistrat ha fet un «pre-judici» per afirmacions en un acte* (*Regió 7*, 24-3-2012, p. 31; noteu la necessitat de distingir entre *prejudici* i *pre-judici*); *unes preguntes pre-fixades* (necessitat de distingir entre *prefixat* [que conté un prefix] i *pre-fixat* [fixat per endavant]); *Per què Catalunya sempre ha de passar darrere d'altres causes, de la continuïtat d'un president espanyol educat i amable o de les presses pre-presidencials d'algú altre per aquests verals?* (*Avui*, 7-6-2006, p. 26; noteu que convenia evitar la seqüència *prepre*); *la combinació de mots distribuïts pre- i postverbalment* (cas semblant a un de vist anteriorment amb *macro* i *micro*); *un govern estil «pre-caiguda del Mur de Berlín* (*Avui*, 11-12-2003, p. 5; prefix davant de sintagma); *Pre Sant Jordi a la platja* (*Avui*, 22-4-2006, p. 49; prefix davant de sintagma i, a més, davant de nom propi); *De Diògenes, aquell filòsof pre-hippie que vivia dins d'una bóta* (prefix davant un terme estranger); *un Orient pre-ari* (escrivint *preari* es produeix contrarietat lingüística).

En castellà i en italià escriuen més o menys sovint el prefix *pre* amb guionet: *invitaciones para el pre-estreno de ...* (*La Vang.*, 12-9-2000, p. 41); *una pre-condición, algún pre-científico, infancia pre-consciente* (M. Artigas, o.c.); *il broglio pre-elettorale* (*La Stampa*, ed. digital, 17-3-2005), *patto pre-matrimoniale* (*Corriere della Sera*, ed. digital, 29-3-2005).

pro

El sufix *pro* té dos valors: l'un, amb el valor de 'a favor de', tradicionalment duia guionet (p.e.: *pro-àrab*, *pro-israelià*, etc.); l'altre, amb el valor de 'substitut', no en duia (p.e.: *pronunci*, etc.).

Malauradament, les noves normes han suprimit aquesta distinció fent escriure també els compostos amb el primer valor sense guionet. Ara bé, tothom està d'acord a mantenir-hi el guionet quan el prefix precedeix un nom propi, sigles, mot entre cometes, mot amb un altre guionet, etc. Ex.: *sopar pro-Maragall, activitats pro-ONG, manifestació pro-«okupes», els pro-nord-americans* (Avui, 7-6-2004). També hi ha molta resistència a escriure *prorús*. Ex.: *Un col·laborador pro-rus, ferit a Txetxènia* (Avui, 12-9-2002, p. 16); *el govern pro-rus de Txetxènia* (Regió 7, 28-12-2002, p. 32); *activistes pro-russos* (Ara, 17-4-2014, p. 1), *Kíev i els pro-russos rebaixen la tensió a l'est d'Ucraïna ... un militar pro-rus davant d'un tanc ...* (Ara, 2-10-2015, p. 13). I a vegades hom escriu el prefix *pro* separat: *L'alcade de Puig-reig demana que es faci el desdoblament de la carretera. Els pro desdoblament tornen ... la Plataforma pro Desdoblament* (Regió 7, 22-2-2005, p. 3).

proto

El prefix *proto* s'escriu, en principi, soldat al terme següent (p.e.: *protohistòria*, etc.), però el trobem, encertadament, amb guionet en casos com aquest: *Així, arribar al proto-ibèric-romànic és una ficció, perquè ...* (*Problemes i mètodes d'història de la llengua*, p. 135).

pseudo

El prefix *pseudo* tònic s'escriu, tradicionalment, amb guionet (p.e.: *pseudo-profeta, pseudo-derivat*, etc.), lloable costum que alguns autors conserven. Ex.: ... *amb pseudo-majorettes guardianes de la manera més delirant ... Agafo el metro fins a un lloc on no hi hagi pseudo-minorettes d'imitació ...* (A. Jané, *Els dies i els llocs*, p. 92); *a causa dels prejudicis pseudo-dietètics* (Avui, 10-10-2003, p. 76).

Les noves normes, lamentablement, el fan escriure soldat i així es perd la distinció amb l'homònim radical grec (p.e.: *pseudònim, pseudomorfisme*, etc.). Tanmateix, tothom està d'acord que el prefix ha d'escriure's amb guionet, o totalment separat, quan precedeix un nom propi. Ex.: *pseudo-Dionís, pseudo-Boades; el pseudo sant Pere Pasqual que cita el DCVB* (G. Colón, *Les «Regles d'esquivar vocables». Autoria i entorn lingüístic*, p. 53).

En castellà també trobem a vegades *pseudo* amb guionet. Ex.: *casos de pseudo-monogamia* (La Vang., 28-7-2001, p. 28); *una perspectiva pseudo-científica, la idea (o pseudo-idea) de la nada, un pseudo-concepto, la pseudo-ciencia, pseudo-masoquismo académico* (M. Artigas, o.c.). També en llatí, normalment: *pseudo-coniuges* (BAC, vol. 176, p. 873). I en italià trobem el prefix *pseudo* a vegades separat: *una tale pseudo libertà si fonda su ...* (*Corriere della Sera*, ed. digital, 7-6-2005).

quasi

El prefix *quasi* (que a vegades és difícil de distingir de l'adverbi *quasi*) és un dels que tradicionalment s'escriuen amb guionet i que les noves normes de la SF del IEC fan escriure soldat a l'element següent, amb els inconvenients que ja hem explicat en altres llocs. Tanmateix hi ha autors que encara hi conserven el guionet. Ex.: *el que en diem quasi-topònims* (J. Solà, dins Avui, 24-3-2005); *havien arribat a la quasi-extinció* (Avui, 10-10-2003, p. 76).

En castellà (amb la grafia *cuasi*) el veiem sovint amb guionet. Ex.: *actitudes morales o cuasi-metafísicas* (H. Küng, *¿Existe Dios?*, p. 684), *cuasi-religión* (ib., p. 764), *somos cuasi-terroristas* (La Vang., 28-11-2000, p. 33); *se dan casos de cuasi-monogamia* (La Vang., 28-7-2001, p. 28); *concepto cuasi-trascendental, cuasi-reducción, de modo cuasi-*

platónico, conversión cuasi-religiosa (M. Artigas, o. c.). En llatí el prefix *quasi* també duia guionet: *consortio quasi-coniugalis* (BAC, vol. 176, p. 873).

re

El prefix àton *re* s'escriu, en principi, soldat al terme següent (p.e.: *reconstruir, rebesavi*, etc.). Ara bé, si hom vol usar-lo en casos inusuals pot escriure'l amb guionet. Ex.: *re-presentar* (diferent de *representar*), *re-tenir, re-situar, re-sumir, re-socialització, re-significar*. Més exemples: *l'infant podrà fer experiència de sentir-se abraçat novament i «re-estimat»* (Docs. d'Esgl., 1-1-2001); *mitjançant citacions i re-citacions* (*Comprendre*, any 2003); *com diem col·loquialment*, ens sona; *de fet*, ens re-sona ... *cal destriar entre el passat re-sentit allò que ens va servir per a fer-nos una mica més humans* (*El Punt Avui*, 21-2-2012, p. 23); *ens re-situa el poema* (*Màrius Torres en el record*, p. 125). Val a dir que, en el cas de *re-situar* hi ha una tendència recent a escriure *ressituar*, tendència que no compartim, perquè aleshores sembla que aquest verb sigui un verb antic (com *resseguir*), quan de fet és una creació moderna. Naturalment, també hi cal el guionet davant un terme començat en *re*. Ex.: *re-rebaixes* (*El Punt Avui*, 8-1-2016, p. 15); *aquell Estatut de Catalunya ara re-retallat* (Regió 7, 17-7-2010, p. 21). I, encara més, quan el prefix és repetit: *Això de la relectura. Fa tants anys que en Pujol en parla, que més aviat n'hauríem de dir la re-re-re-re-relectura* (Avui, 14-11-2000, p. 5).

En castellà algun autor escriu el prefix *re* amb guionet, com també hi trobem en italià el prefix *ri*. Ex.: *una cierta re-teologización del mundo, deberíamos re-interpretar algunos resultados, una re-creación de las pautas originadas por la creación, marco re-creativo*

(M. Artigas, o.c.); *Il Papa c'è ed è in cattedra. Lo Spirito lo ri-sceglie ogni giorno* (Avvenire, ed. digital, 3-2-2005).

sota

El prefix *sota* s'escriu, en principi, soldat al terme següent. Ara bé, trobem en un important manual català la frase *la ratlla baixa o sotarratlla*, segurament perquè hom hauria trobat estrany d'escriure *sotaratlla*. La solució que nosaltres els oferiríem és escriure *sota-ratlla*. A propòsit d'aquest prefix, notem que el seu oposat, *sobre*, s'escriu amb duplicació de la consonant inicial del mot següent en el topònim manresà *Sobrerroca*, per tradició inveterada, que els ciutadans de la capital del Bages no volen abandonar.

sots

El prefix *sots* és un dels que tradicionalment s'escriuen amb guionet i que l'autoritat acadèmica ha prescrit d'escriure soldat al terme següent; però això ocasiona greus inconvenients, com ja hem explicat en altres llocs. Per això trobem bé que hom continuï posant-hi el guionet, com fa l'acadèmic Albert Jané en aquest exemple: *sots-delegat* (*Del «Quadern de Barcelona»* (7) (2005), p. 74).

sub

El prefix *sub* s'escriu, en principi, soldat al terme següent. Però no trobem pas malament que hom hi posi guionet per tal d'assegurar la recta pronúncia. Ex.: *Prat retreia el civilisme en estat pur, la ciutat com a destil·ladora de les energies col·lectives, l'urbs com a síntesi, com a motor d'assimilació de les sub-urbs, dels suburbis* (A. Rafanell, *La il·lusió occitana*, p. 807-808).

En italià es veu sovint el prefix *sub* amb guionet: *dalla Cina, altro enorme sub-continente* (Avvenire, ed. digital, 8-3-2005).

super

El prefix *super* s'escriu, en principi, soldat al terme següent (p.e.: *superhome, supermercat*, etc.), però és convenient d'escriure-hi guionet quan es produïrien les seqüències *rr*, *ra* o *rin*. Ex.: *super-ràpid, super-ratxa, super-rècord, super-agent* (la grafia *superagent* es podria interpretar com a *supera-gent*), *super-incomunicats* (la grafia *superincomunicats* es podria interpretar com a *superincomunicats*). També, és clar, en casos que ja hem vist abans i en casos en què convé facilitar la lectura o evitar grafies estranyes. Ex.: *federalisme cap a un super-Estat a l'americana* (Avui, 2-6-2000, p. 10); *super-poca-soltes; un super-cos; un super-principi super-vital super-actiu super-humà; la «super-illa» d'equipaments de Fort Pienc; super-iot, super-iots* (*El Punt Avui*, 12-1-2016, p. 48; la grafia *superiots* indueix a segmentar *super-ri-ots*).

En castellà no és rar veure el prefix *super* amb guionet quan va seguit de *r*. Ex.: *ollas super-rápidas* (*La Vang.*, 2-11-2000, p. 23, anunci). En italià trobem normalment el prefix *super* amb guionet. Ex.: *il super-uomo* (Avvenire, ed. digital, 8-3-2005); *la super-intelligenza, una super-sensibilità, super-insegnanti, super-normale* (Avvenire, ed. digital, 21-3-2005).

tardo

El sufix *tardo* s'escriu, en principi, soldat al terme següent (p.e.: *tardofranquisme*, etc.), però hom hi usa el guionet quan vol aconseguir una lectura i comprensió més clara. Ex.: *la poesia tardo-quatrecentista* (*Problemes i mètodes de la història de la llengua*, p. 127); *l'època tardo-republicana romana* (*Revista de Catalunya*, abril 2005, p. 22).

L'italià sol escriure el prefix *tardo* amb guionet. Ex.: *la suggestione tardo-romantica della pulsione* (Avvenire, ed. digital, 8-3-2005);

un ipogeo tardo-gotico in territorio di Alghero (ATCA, 2004-2005, p. 602, títol d'un article ressenyat).

trito

El prefix o radical *trito*, tal com hem vist en el cas de *deutero*, ha d'anar seguit de guionet, perquè sol precedir noms propis. Ex.: *un profeta anònim anomenat Tercer Isaïes o Trito-Isaïes*.

vice, vir

El prefix *vice* és un dels que tradicionalment duïen guionet, mentre que l'autoritat acadèmica l'ha suprimit. Tanmateix, veiem usada la forma tradicional per part d'un il·lustre acadèmic, cosa que no criticarem pas. Ex.: *el vice-rector Pons* (A. Jané, *Els dies i els llocs*, p. 66); *el vice-president primer ... i el vice-president segon* (A. Jané, *Les estances d'Omar Kayyam*, p. 21).

Quant a la variant *vir*, cal recordar que no perd pas la *r* final quan va seguit d'un mot iniciat amb *r*. Ex.: *el virregnat de Colòmbia*.

CONCLUSIÓ

Encara que hom segueixi les normes promulgades per la SF del IEC l'any 1996, ha de tenir en compte que hi ha una sèrie de casos en què els prefixos que segons les esmentades normes no duen guionet, és necessari o convenient que en duguin. A part això, caldria deixar als autors la llibertat de posar-hi guionet quan vulguin facilitar la lectura o la comprensió de determinats compostos. ♦